

Module (Course Syllabus) Catalogue 2022-2023

College/ Institute	کۆلیژی تهکنیکى تهنروستی و پزیشکى ههولير	
Department	چارهسهرى سروشتى	
Module Name	کورډۆلۆجى & مافى مرۆف، جینۆساید، یهکسانى جیندهرى	
Module Code	KUR101	
Degree	Technical Diploma ☐	Bachelor ☐ / High Diploma ☐ Master ☐ PhD ☐
Semester	1 st	
Qualification	M.A. in applied linguistics	
Scientific Title	Assistant Lecturer	
ECTS (Credits)	5	
Module type	Prerequisite ☐ / Core ☐ Assist. ☐	
Weekly hours		
Weekly hours (Theory)	(3)hr Class	(36)Total hrs Workload
Number of Weeks	12	
Lecturer (Theory)	کهلسوم خالىد احمد	
E-Mail & Mobile NO.	Kalthum.khalid@epu.edu.iq 07507674535	
Websites	https://scholar.google.com/citations?user=XB2Sgo4AAAAJ&hl=ar https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-5974-1482 https://www.researchgate.net/messages/1753205937 https://academicstaff.epu.edu.iq/faculty/kalthum.khalid https://moodle.epu.edu.iq/my/	

Course Book

<p>Course Description Kurdology</p>	<p>کوردۆلۆجی:</p> <p>وانه‌ی کوردۆلۆجی؛ ئەم وانەیه، که پێویسته هه‌موو دەرچوویهکی زانکۆ و په‌یمانگاکانی هه‌ریه‌ی کوردستان خۆیندیته‌ی. هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای دروستبوونی حکومه‌تی هه‌ریه‌ی کوردستاندا، په‌رله‌مانی کوردستان ب‌پاری له‌سه‌ر دانان و خۆیندی ئەم وانەیه له‌ ناوه‌ندی زانکۆ و په‌یمانگه‌ داوه، وانەکه‌ خۆی له‌خۆیدا کۆمه‌لیک په‌ره‌نسییه‌ی ئەکادیمی و ئامانج و مه‌به‌ستی گرینگ له‌خۆ ده‌گریت. به‌پشت به‌ستن به‌سه‌رچاوه‌ی ئەکادیمی به‌پێی بنه‌ماکانی خۆیندن له‌هه‌ریه‌ی کوردستان له‌ چوارچۆیه‌ی ئەم وانەیه‌دا مامۆستای بابه‌ت هه‌ول ده‌دات هه‌موو لایه‌نه‌کانی کوردۆلۆجی له‌ناساندنی زمان و کوردناسه‌کان و دیالیکته‌کانی زمانی کوردی و جوگرافیا و میژووی کوردستان و ئەده‌بی کوردی بخاته‌په‌و. هه‌روه‌ها هاندان و ئاراسته‌کردنی قوتابی به‌شیوه‌یه‌ک، که ئاگاداریت له‌ توێژینه‌وه‌ و لیکۆلینه‌وانه‌ی وه‌کو ئه‌رشیفیک رابردووی گه‌له‌که‌مان پیکده‌هینن.</p>
<p>Course Description Human Right</p>	<p>مافی مرۆف، جینۆساید و جینۆده‌رناسی):</p> <p>به‌شیوه‌یه‌کی گشتی بابه‌تی مافی مرۆف، جینۆساید، یه‌کسانی جینۆده‌ری بریتیه‌ له‌ بابه‌تیکی زانستی پشت ئەستور به‌ سه‌رچاوه‌ی ئەکادیمی به‌پێی بنه‌ماکانی خۆیندن له‌ هه‌ریه‌ی کوردستان وه‌ک مه‌رجیک دانراوه‌ له‌ کۆلیژ و په‌یمانگاکان له‌هه‌موو به‌شیکی زانستی، له‌ چوارچۆیه‌ی ئەم بابه‌ته‌دا مامۆستای بابه‌ت هه‌ول ده‌دات لایه‌نه‌کانی جینۆسایدی کورد و ئەو شیوازانیه‌ی که گیراونه‌ته‌به‌ر بۆ جینۆساید کردنی کورد له‌ ئەنفال و کیمیا‌باران و راگواستن و ته‌عریب و تیکدانی گونده‌کان، هه‌روه‌ها مافی مرۆف به‌پێی به‌لگه‌نامه‌کانی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتووه‌کان و ریکه‌وتنامه‌ نیوده‌وله‌تییه‌کان ده‌رباره‌ی مافه‌ مه‌ده‌نی و سیاسی و کلتوریه‌کان بخاته‌به‌ر دید و هزری قوتابی.</p>
<p>Course objectives Kurdology</p>	<p>ئامانج و مه‌به‌ستی وانەکه‌: (کوردۆلۆجی)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ناساندنی چه‌مک و مه‌به‌ست و ئامانجی کوردۆلۆجی. • پیدانی زانیاری به‌ قوتابیانی کورد و نه‌ته‌وه‌کانیتر، بۆئه‌وه‌ی شاره‌زاییان له‌باره‌ی کورد و کوردستانه‌وه‌ هه‌یه‌ت. • لیکدانه‌وه‌ی ئەو توێژینه‌وه‌ و لیکۆلینه‌وانه‌ی، که تاییه‌تن به‌ کورد و کوردستان له‌رووی: میژوو، جوگرافیا، زمان، ئەده‌ب، داب و نه‌ریت و ئایین.

	<ul style="list-style-type: none"> • راستکردنه وهی ئه و بۆچوونه هه لانه ی که له باره ی کورد و کوردستان و تراوه، بۆ نمونه: زمانی کوردی دیالیکتیکی فارسییه. • چه سپاندنی گیانی نه ته وایه تی و نیشتیمانپهروه ری و مرۆف دۆستی له لای قوتابیان.
<p>Course objectives Human Right</p>	<p>ئامانج و مه بهستی وانه که: (مافی مرۆف & جینۆساید، یه کسانێ جینده ری)</p> <p>ئامانجی سه ره کی ئه م بابه ته زانستییه بریتییه له تیشک خسته سه ره ئه م قوئاغانه ی، که رژیمه یه ک له دوا ی یه که کانی عیراق گرتویانه ته بهر بۆ قهرکردنی میلیه تیک به چه ندین شیوازی جیاواز و بهرنامه بۆ دارپژراو، ههروه ها ئاشناکردنی نه وه ی نوییه به و کاره سات و مالمویرانییه ی، که نه ته وه ی کورد پیندا تییه ریوه.</p>
<p>Student's obligation</p>	<p>بهرپرسیاره تی قوتابی به درپژایی سیمسته ری خویندن، بۆئه وه ی قوتابی بتوانیت زۆرتین سود له م پرۆگرامی خویندنه وه برگریت ئه و له سه ری پپوسته ئه م ئه رکانه بگریته ئه ستۆ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ئاماده بوونی به رده وامی قوتابی له ناو هۆلی خویندن. • ئه نجامدانی ئه و ئه رکانه ی رۆژانه پپی ده سپی درریت. • ئه نجامدانی توپژینه وه و نوسینی راپۆرت و سیمینار و ئه و چالاکیانه ی له ناو هۆلی خویندن به ریوده چن. • ئاماده بوونی قوتابی له تاقیکردنه وه و هه لسه نگاندنه کاند. • پوختکردنه وه و شیکردنه وه ی ئه و سه رچاوانه ی په یوه ندادارن به بابه ته که وه.
<p>Required Learning Materials</p>	<p>له م وانه یه دا، چه ندین شیواز به کارده هیتریت بۆ گه یشتن به ئامانجه کان و گه یاندنی زانیارییه کان به قوتابیان، وه کو ریگی ئاماده کاری، که تیایدا بابه ته کان به قوتابیان دهری، له گه ل به کاره یانی چه ند ریگه یه کی دیکه، وه کو شیوازی پانیل، ریگی گروپات بۆ گفتوگو و پرسیار و وه لام له پیناو ده وه مه ندردنی بابه ته که و باشتر گه یاندنی زانیارییه کان. به کاره یانی هه رییه ک له م شیوازانه ش به پپی سروشتی بابه تی وانه که و بوونی سه رچاوه و هۆکاری پپوسته ی له به رده ستدا بوو، ده گو رپیت. وه ک به کاره یانی (پاوه رپوینت)، له ریگه ی داتاشووه، بۆ ناو نیشانه سه ره کییه کان و سه ردیر و پیناسه و پوخته و دهرئه نجامه کان، بۆ پۆلینکردنی بابه ته کان و راقه و رپوونکردنه وه ی خاله گرینگ و پپوسته کانن ویرای هینانه وه ی نمونه ی پپوسته له سه ر بابه ته کان. ههروه ها به کاره یانی وایت بۆرد و ته خته ی سپی، به شدارپیکردنی قوتابیان. هاوکات پیدانی سه رچاوه ی</p>

بەسود، بۆئەو دەی بتوانریت له گه‌ڵ بابەته‌کاندا هاوکاریک بێ بۆ ڤوونکردنه‌وه و گه‌یاندنێ بابەته‌که.

Evaluation of Kurdology	Task		Weight (Marks)	Due Week	Relevant Learning Outcome
	Paper Review				
	Assigments	Homework	5%	4 th	2
		Class Activity	1%	Every week	All
		Report	4%	11 th	All
		Seminar	6%	Every week	All
		Essay			
		Project			
	Quiz		5%	Every week	All
	Lab.				
	Midterm Exam		14%		
Final Exam		25%			
Total		60%			
Evaluation of Human Right	Task		Weight (Marks)	Due Week	Relevant Learning Outcome
	Paper Review				
	Assigments	Homework	5%	9 th	6
		Class Activity	1%	Every week	All
		Report	6%	8 th	All
		Seminar			
		Essay			
		Project			
	Quiz		3%	Every week	All
	Lab.				
	Midterm Exam		10%		
Final Exam		15%			
Total		40%			

<p style="text-align: center;">Specific learning outcome: of Kurdology</p>	<p>1. قوتابی توانای وهلامدانه وهی ئەو بیروبوچونه هه لانهی هه بیته، که ده باره ی کورد گوتراون و ئەو لیكۆلینه وانه ی رۆژه لاتناسه کان ده باره ی کورد نوسیوانه.</p> <p>2. قوتابی ئاشنا ده بیته به زمانی ستانداردی کوردی و توانای هه بیته ئەم زمانه به کار بهیته له شوینه فهرمیه کانداه، له گه له ئە وه شدا (دیالیکته) شیوه زاره کانی زمانی کوردی بناسیته وه و قسه یان پینکاته. ئاشنایه تی په یدا بکاته له باره ی زمانی کوردیه وه.</p> <p>3. قوتابی ئاشنا ده بیته به رینوس و ئەلفوییه کوردی و یاسا و تیوره کانی زمان و ئەرک و تایبه تمه ندیه کانی زمان.</p> <p>4. شاره زابوونی قوتابی به ره خنه و میژووی ئەده بی و جور و قوناغه کانی ئەده ب و ئاشنا بوونیان به به ره هم و شیعره کانی شاعیرانی کورد.</p> <p>5. قوتابی فییره ستراتیژییه تی نویسی توژیینه وه (لیکۆلینه وه) ده بیته، به پیی یاسا و پیرسا، که جیا وازیته له وهی که سیکی نا ئە کادیمی نوسراویک بلا و ده کاته وه له گو قار و رۆژنامه کانداه، هه روه ها ئاشنا ده بیته به میژووی رۆژنامه گه ری کوردی.</p> <p>6. قوتابی توانای کۆکرده وه و به به لگه مه ندکردنی بابته مه میژووییه کانی هه بیته. هه روه ها قوتابی زانیاری هه بیته له سه ر ناسینه وه و لیكۆلینه وه له شوینه واره میژووییه کان و ئاشنا بوون به جوگرافیا و میژووی کوردستان له رابردو ودا.</p>
<p style="text-align: center;">Specific learning outcome: of Human Right</p>	<p>1. قوتابی ئاشنا ده کاته به میژووی نه ته وهی کورد و جوگرافیای جینۆسایدی کرورد و ناساندنی کورد وه که نه ته وهیه کی زولم لیكراوی خاوه ن کلتور و ژیا ری تایبه تی قبول نه کرا و له ناوچه که.</p> <p>2. قوتابی ئاشنا ده کاته به زانیاری میژووی و جوگرافی و نه خشه وانی هه روه ها ناساندنی مافه کانی مرو ف و ئاشنا کردنی تاکی کورد به دیموکراسی و مافی مرو ف و بنه ما سه ره کهیه کانی مافی مرو ف له چوارچیوه ی ریکخراوی نه ته وه یه کگرتوه کان و ئەرک و مافه کان.</p> <p>3. ئاشنا کردنی قوتابی به و کاولکاری و ویرانکارییه ی که به سه رکوردستان و ناوچه که دا هاتوه، له پرووی جینۆساید و گشت قوناغه کانی ئەنفال و ئەنفالکردنی بارزانییه کان، یه زیدییه کان، کورده فه یلییه کان و پاگواستی ئافره ت و مندالی کورد بو پاریزگا کانی باشوری عیراق و له ناو بردنی ره گه زی نیرییه.</p> <p>4. ئاشنا کردنی قوتابی به پیشیلکاری مافی مرو ف و چۆنییه تی چاره سه رکردنی ئەو نا ره واییانه ی، که به رانبه ر مرو قایه تی ئەنجامه دریت له هه ر بارو دۆخی کادایت، هه روه ها ناساندنی جینۆسایدکردنی کورد به گه لانیتیر.</p>

	<p>5. ناساندنی رهگهزناسی و ئاشناکردنی قوتابی بهو تیوریانی، که لهبارهی جیندهرهوه خراونهتهپوو. لهپرووی کلتورو سیاسهت و ئابوری و خیزانهوه.</p> <p>6. ئاشناکردنی قوتابی بهو ماف و جیاوگانهی لهبارهی جیندهرناسی باسکراون، ههروهها مافی ئافرهت و پۆل و پیگهی ئافرهتی کورد لهمیژووی مرۆقاییهتیدا له کاروباری سیاسی و ئابوری و خیزانداری و کاروپیشه جوربهجورهکاندا.</p>
<p>Course References:</p>	<p>1. کوردۆلۆجی، پ.ی. سهلام ناوخۆش و نه‌ریمان عه‌بدولا و ئیدریس عه‌بدولا، چاپخانه‌ی هیفی، چاپی دوازدهم، هه‌ولیر، 2014.</p> <p>2. زمانه‌وانی، سه‌لام ناوخۆش و نه‌ریمان خۆشناو، به‌رگه‌کانی یه‌که‌م و دووهم و سییه‌م، چاپی دووهم، چاپخانه‌ی رۆژه‌للات، هه‌ولیر، 2010.</p> <p>3. زمانه‌وانی، سه‌لام ناوخۆش و نه‌ریمان خۆشناو، به‌رگه‌کانی چوارهم و پینجه‌م و شه‌شهم و حه‌وته‌م، چاپی یه‌که‌م، چاپخانه‌ی مناره، هه‌ولیر، 2010.</p> <p>4. زار و زمان، نه‌ریمان خۆشناو، چاپی دووهم، چاپخانه‌ی هیفی، هه‌ولیر، 2014.</p> <p>5. کوردناسی، سه‌رسام خلیل عمر- شاکر رضا احمد، چاپی یه‌که‌م، چاپخانه‌ی شه‌هاب، هه‌ولیر، 2018.</p> <p>6. زمانه‌وانی، محمد معروف فتاح، چاپی سییه‌م، چاپخانه‌ی حاجی هاشم، هه‌ولیر، 2011.</p> <p>7. زانستی زمان و زمانی کوردی، تالیب حوسین، چاپخانه‌ی رۆژه‌للات، هه‌ولیر، 2014.</p> <p>8. زمانقانییا تیوری، شیرزاد سه‌بری - عه‌بدولسه‌لام نه‌جمه‌دین، چاپی یه‌که‌م، چاپخانه‌ی حاجی هاشم، هه‌ولیر، 2011.</p> <p>9. سه‌رده‌می زمانی کوردی و کۆمه‌له‌ زمانانی ئێران، کوردستان موکریانی، چاپی یه‌که‌م، ده‌زگای ئاراس، هه‌ولیر، 2008.</p> <p>10. زمانی کوردی شوینی له‌ناو زمانه‌کانی جیهاندا، ره‌فیق شوانی، چاپی یه‌که‌م، چاپخانه‌ی خانی، ده‌ۆک، 2008.</p> <p>11. میژووی کورد و کوردستان، محهمه‌د مه‌ردۆخی کوردستانی، و. عه‌بدول که‌ریم محهمه‌د سه‌عید، چاپخانه‌ی چوارچرا، سلیمانی، 2007.</p> <p>12. میژووی په‌خشانی کوردی، عه‌لئه‌دین سه‌جادی، چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده، هه‌ولیر، 2000.</p> <p>13. زمانی ستاندارد، نه‌ریمان خۆشناو.</p> <p>14. میژووی ئه‌ده‌بی کوردی، مارف خه‌زنه‌دار، به‌رگی یه‌که‌م، 2010.</p> <p>15. ته‌ها سلیمان، جینۆسایدی کورد تاوانی ئه‌نفال نوسین، دۆکیۆمینت، چاپی یه‌که‌م، چاپخانه‌ی بینایی، 2015.</p> <p>16. ریبوار ره‌مه‌زان، پانۆرامای جینۆسایدکردنی بارزانیه‌کان له‌سه‌ده‌ی بیسته‌مدا، چاپخانه‌ی خانی، ده‌ۆک، 2013.</p> <p>17. زمانی کوردی و دیالیکته‌کانی شیکردنه‌وه‌یه‌کی جوگرافیایی، فوئاد حه‌مه‌ خورشید، چاپی یه‌که‌م، چاپخانه‌ی سه‌رده‌م، سلیمانی، 2008.</p>

Course topics (Theory) Kurdology	Week	Learning Outcome
سه‌ره‌تایه‌ک ده‌رباره‌ی زمان، پیناسه‌ی زمان، ئه‌رکه‌کانی زمان	یه‌که‌م	۳
تایبه‌تمه‌ندیه‌کانی زمان، گریمانه‌کانی په‌یدا‌بوونی زمان.	دووه‌م	۳
ئاسته‌کانی زمان، رینوس و فونیمه‌کانی زمانی کوردی.	سێیه‌م	۵ - ۳
له‌باره‌ی زمان کوردی، خیزانه‌ زمانه‌کانی جیهان و شوینی زمانی کوردی، له‌باره‌ی کوردۆلۆجی (کوردناسی) یه‌وه.	چواره‌م	۲
زاره‌کانی زمانی کوردی، زمانی ستانداردی کوردی.	پینجه‌م	۲
به‌کاره‌ینانی زمان له‌بواری پزیشکیدا	شه‌شه‌م	۱
ئه‌ده‌ب، پیناسه‌ی ئه‌ده‌ب، ره‌گه‌زه‌کانی ئه‌ده‌ب.	حه‌وته‌م	۴
تیرۆوانینیک ده‌رباره‌ی جۆره‌کانی ئه‌ده‌ب، میژووی رۆژنامه‌گه‌ری کوردی.	هه‌شته‌م	۵ - ۴
میژووی کورد و کوردستان	نۆیه‌م	۴
میرنشینه کوردیه‌کان، کلتور و دابو نه‌ریتی کوردان.	ده‌یه‌م	۶ - ۱
جوگرافیای کوردستان، سنووری کوردستانی گه‌وره. زاراوه‌ی کوردستان له‌ سه‌رچاوه‌کاند. له‌باره‌ی باشوری کوردستانه‌وه.	یازده	۶
تۆپۆگرافیای کوردستان (چیاکان، گرده‌کان، ده‌شته‌کان)، ئایینی کوردستان له‌ کۆن و ئیستادا. ده‌رامه‌تی ئاو، دابه‌شبوونی دانیشتون به‌پێی پیکهاته	دووازده	۶
Course topics (Theory) Human Right	Week	Learning Outcome
مافی مرۆف (چه‌مک و پیناسه)، میژووی مافی مرۆف (سه‌ره‌ل‌دان و پێشکه‌وتنی چه‌مکی مافی مرۆف)	یه‌که‌م	۴ - ۲
پۆلینکاری مافی مرۆف - جۆره‌کانی مافی مرۆف - خه‌سله‌ته‌کانی مافی مرۆف	دووه‌م	۲
سه‌رچاوه نیۆده‌وله‌تییه‌کان (ریککه‌وتننامه و په‌یماننامه نیۆده‌وله‌تییه‌کان)، میکانیزی پاراستن و به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی پێشیلکاری مافه‌کانی مرۆف	سێیه‌م	۴ - ۲
جینۆساید (چه‌مک و پیناسه)، میژووی جینۆساید - ئامانجه‌کانی جینۆساید	چواره‌م	۱

شيوازه‌کانی جینۆساید - جینۆساید دژی میلله‌تی کورد	پینجه‌م	۳
ئەنفال و کیمیاباران - جینۆسایدی ئیزیدییه‌کان	شه‌شه‌م	۳
کاریگه‌رییه‌کانی ئەنفال له‌پرووی (مرۆیی - ئابووری - ژینگه‌یی) هه‌وله‌کانی ناساندنی جینۆسایدی کورد (له‌سه‌ر ئاستی ناوه‌خۆ و نیوده‌وله‌تی)	حه‌وته‌م	۳ - ۱
ناساندنی جینۆسایدی کورد - ریککه‌وتتنامه‌ی قه‌ده‌غه‌کردن و سزادان له‌سه‌ر جینۆساید	هه‌شته‌م	۴ - ۱
ناساندنی جینۆساید - چه‌مک و پیناسه	نۆیه‌م	۶ - ۵
تیۆره‌کانی جینۆساید، پینگی ئافره‌تی کورد له‌ میژوودا	ده‌یه‌م	۶
جینۆساید و خیزان - جینۆساید و کلتور	یازده	۵
جینۆساید و سیاسه‌ت - جینۆساید و ئابووری	دووآزده	۵

Questions Example Design

چه‌ند نمونه‌یه‌ک له‌ شیوازی تاقیکردنه‌وه‌کان

ناساندن

۱_ کوردۆلۆجی ۲_ زمان ۳_ ئەده‌ب ۴_ مافی مرۆف ۵_ جینۆسایدناسی ۶_ ئەنفال

نمونه‌ی ژماردن و باسکردن

- چۆنییه‌تی دروست بوونی زمانی ستاندارد به‌ریگه‌ی کلاسیکی باس بکه.
- باسی کیمیابارانکردنی هه‌له‌بجه‌ بکه؟ هۆکار و دهرئه‌نجامه‌کانی ئەم کاره‌ساته‌ چین؟
- تایبه‌تمه‌ندییه‌کانی زمان بژمیره و باس له‌ تایبه‌تمه‌ندی (زمان له‌خۆوه‌یه) بکه.
- هۆکاره‌کانی دره‌نگ به‌کاره‌یتانی زاراوه‌ی کوردستان بۆچی ده‌گه‌رپه‌وه.
- ده‌ستکه‌وته‌کانی میرنشینه‌ کوردیه‌کان چی بوون باسی بکه.
- خه‌سه‌له‌ته‌کانی مافی مرۆف بژمیره؟

جیاوازی

۱_ جياوازی نيوان زمان و ديالکت له چهند خالکتدا بخه پروو.

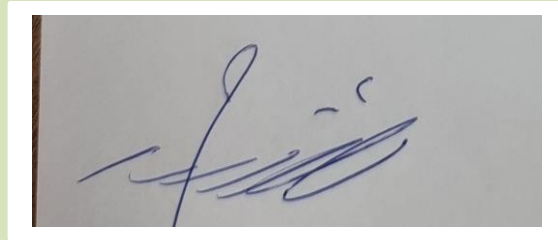
۲_ جياوازينيوان ئهدهبی نوسراو و ئهدهبی سهرزاري چييه.

۳_ جياوازی نيوان شيعر و پهخشان.

Extra notes:

External Evaluator

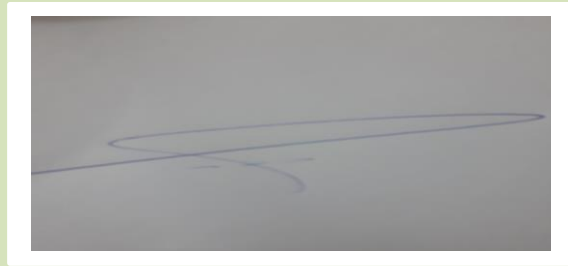
پشتگیری ئه م کورسبوکه دهکه م، که هموو بنه ما زانستیه کانی کوردولؤجی تيايه و له گه ل خویندنی ئه کادیمی و سیاسه تی زانکو گونجاوه.

پ.ی.د. نازاد ئه حمده م محمود

ماموستا له زانکوی پؤلیته کنیک / کولیزئی ته کنیکی کارگیری هه ولیر

پشتگیری ئه م کورسبوکه دهکه م، که هموو بنه ما زانستیه کانی بابته تی (مافی مروؤف، جینوساید و جینده رناسی) تيايه و له گه ل خویندنی ئه کادیمی و سیاسه تی زانکو گونجاوه.

م. سه رسام خليل عمر

ماموستا له زانکوی پؤلیته کنیک / کولیزئی ته کنیکی کارگیری هه ولیر